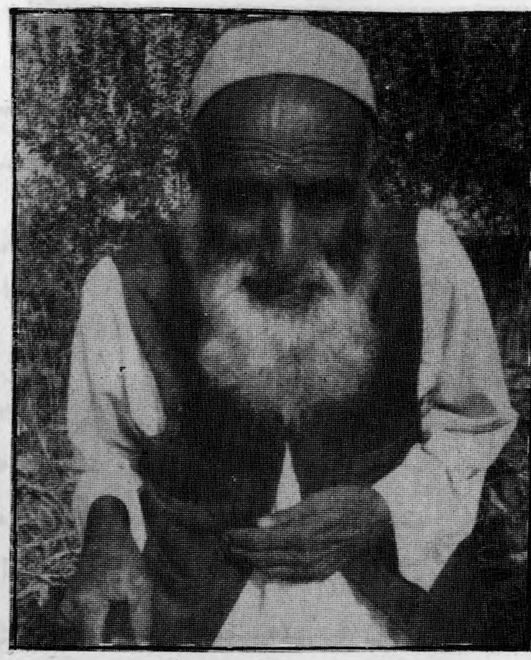
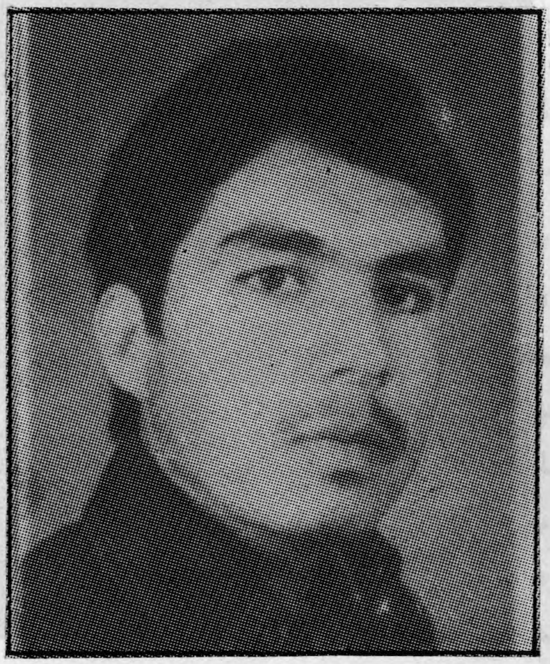

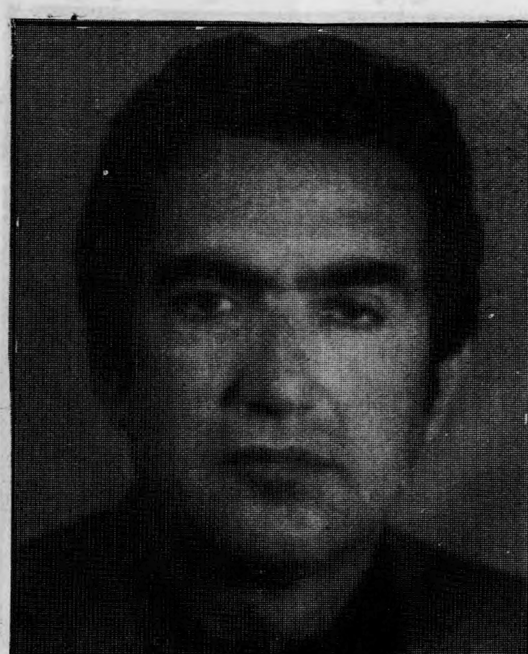
مولوی عبدالخالق اخلاص

MOLVI ABDUL KHALIQ IKHLAS

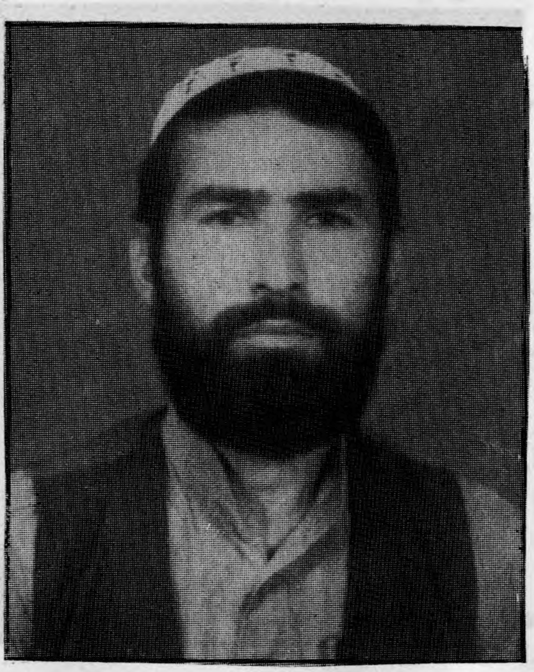
ارشد ارشاد

ARSHAD IRSHAD

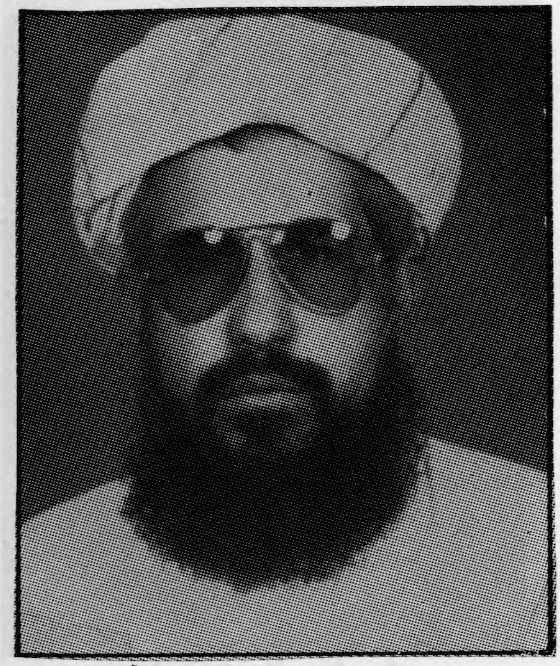
محمد ایوب اصیل

MUHAMMED AYUB ASEEL

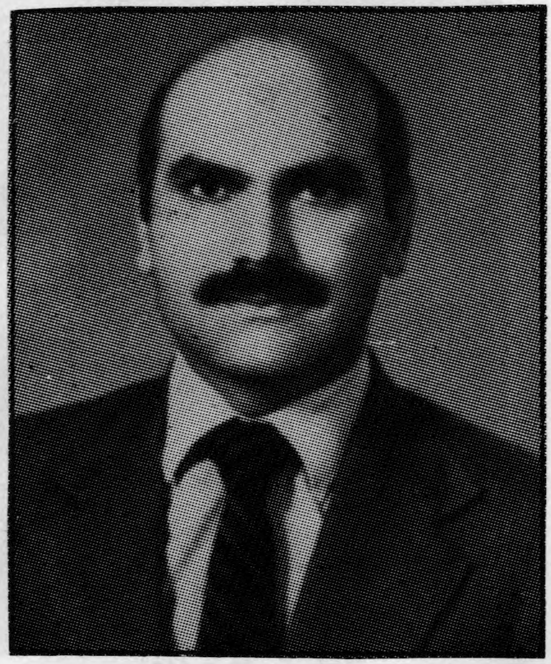
سید عمر اعزامی

SYED UMAR AIZAMI

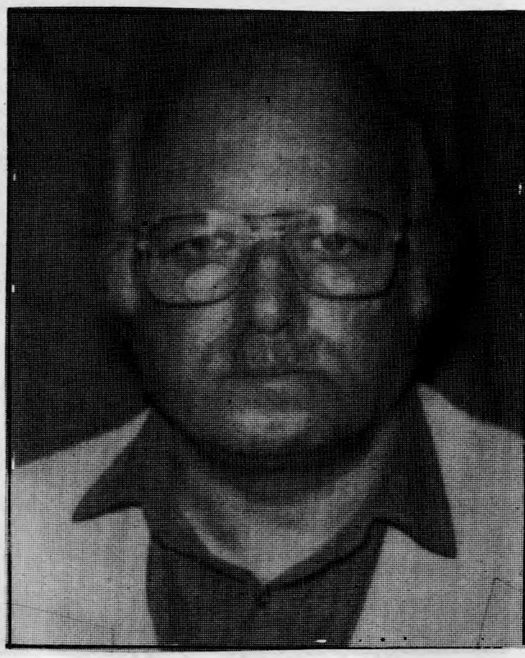
داکتر فاروق اعظم

DR. FAROOQ AZAM

داکتر محمد اکبر اکبر

DR. MOHAMMAD AKBAR AKBAR

پروفیسر عبدالرسول امین

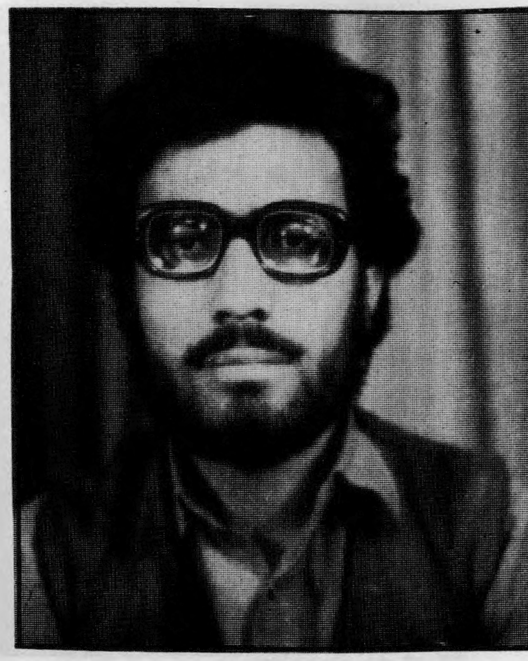
PROF. ABDUR-RASOOL AMEEN

مولانا محمد گلاب بشار

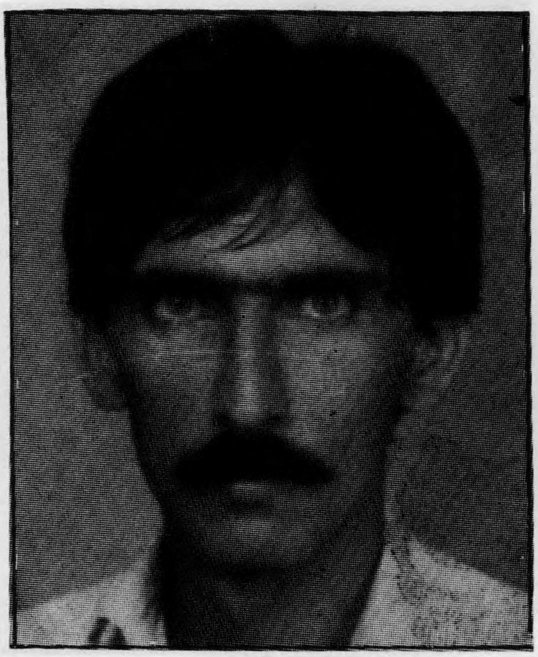
MAULANA MUHAMMED GULAB

BASHIR

محمد نذیر بشارت

MUHAMMED NAZIR BASHARAT

شاه محمود پتنگ

SHAH MAHMOOD PUTANG

عبدالرحمن پژواك

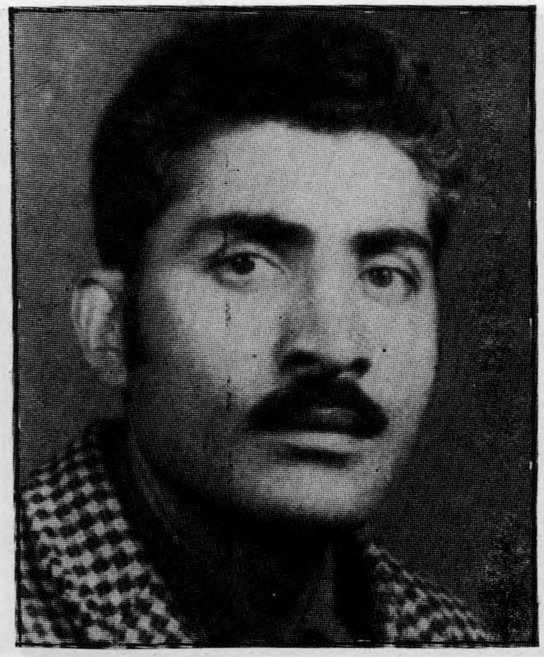
ABDUL-RAHMAN PAJWAK

محمد صدیق پسرلی

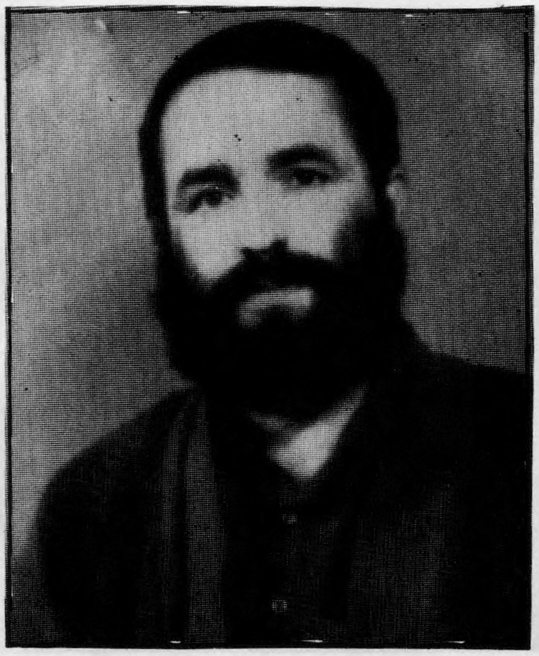
MUHAMMED SIDDIQUE

PASSARLAI

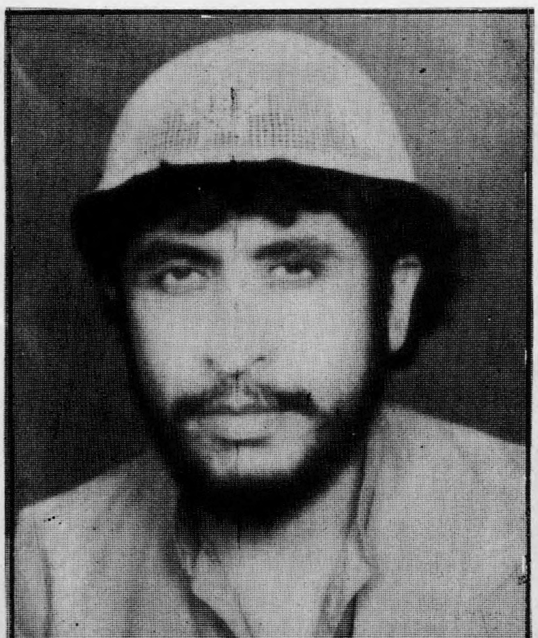
احمد جان پښتون

AHMED JAN PAKHTOON

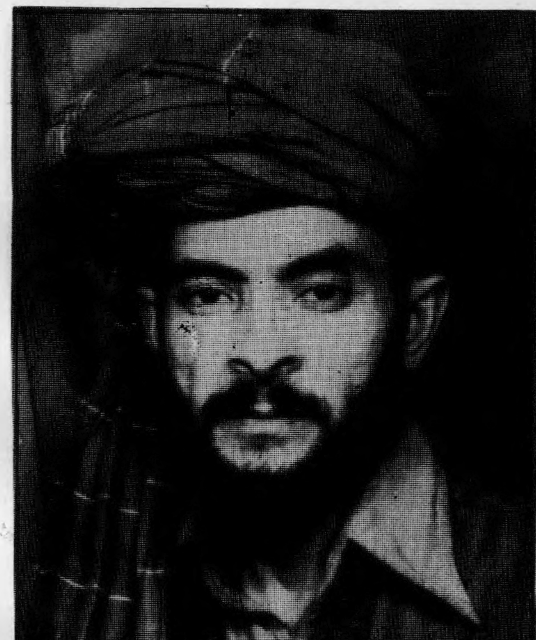
محمد شریف پیغام

MUHAMMED SHARIF PAIGHAM

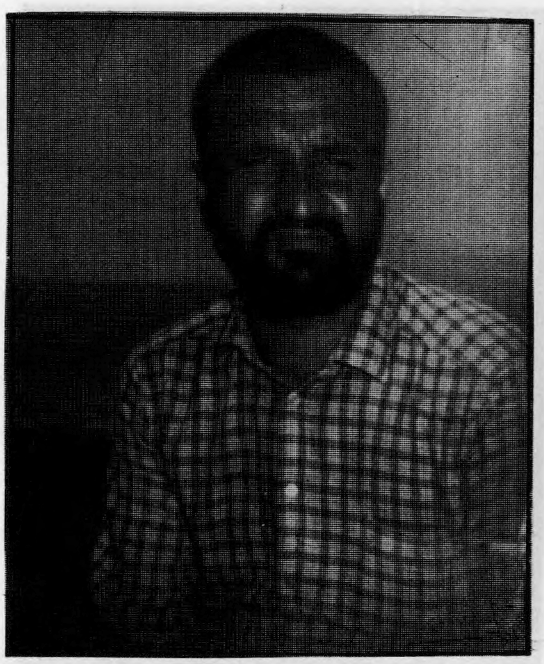
الحاج عبدالاحد تارشی

ABDUL-AHAD TARSHI

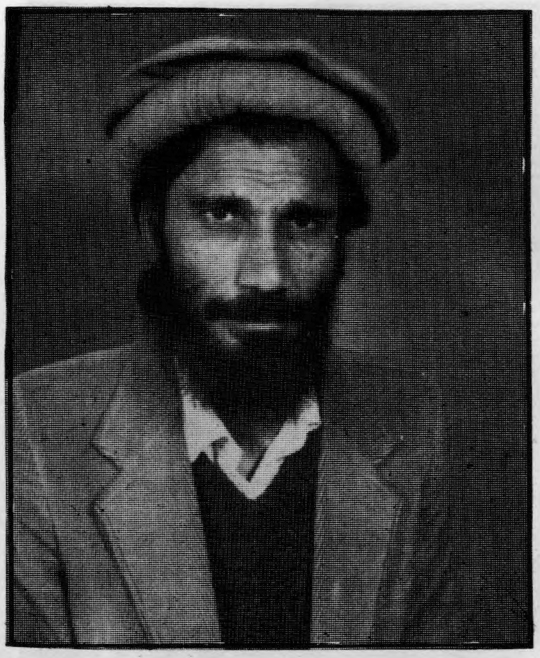
مولوی محمد نعیم تائب

MUHAMMED NAEEM TAIB

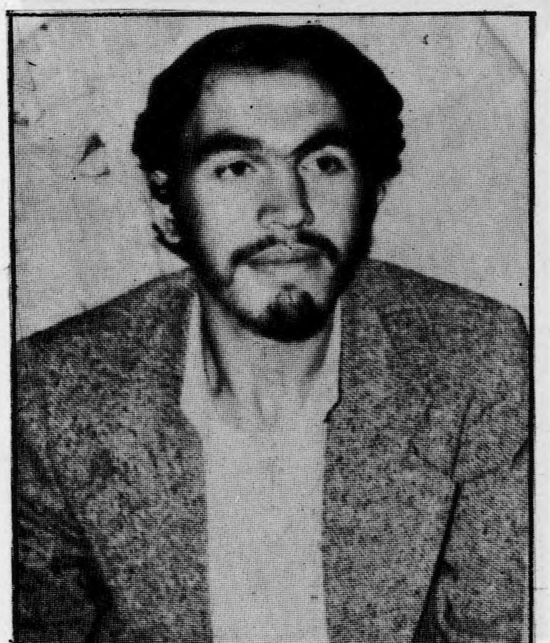
سید محمود تنها

SYED MAHMOOD TANHA

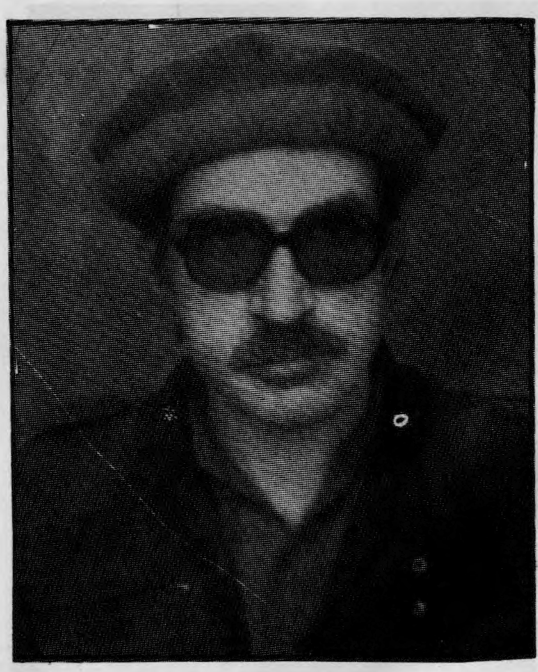
سید امیر تحسین

SYED AMEER TAHSEEN

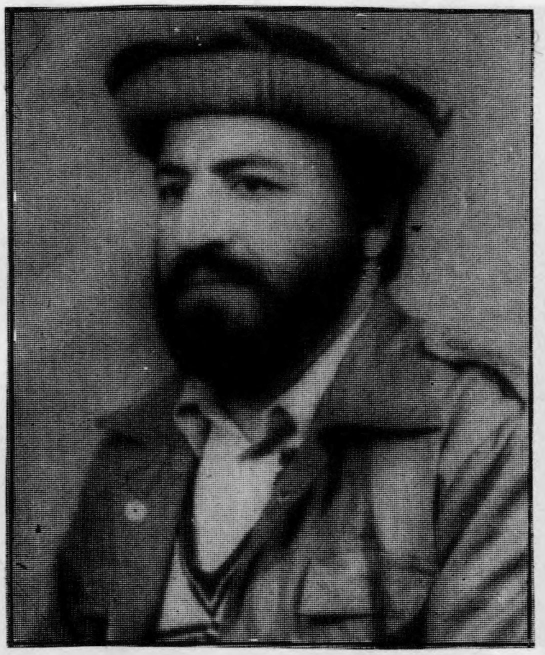
محمد همایون جریر

MUHAMMED HUMAYUN JAREER

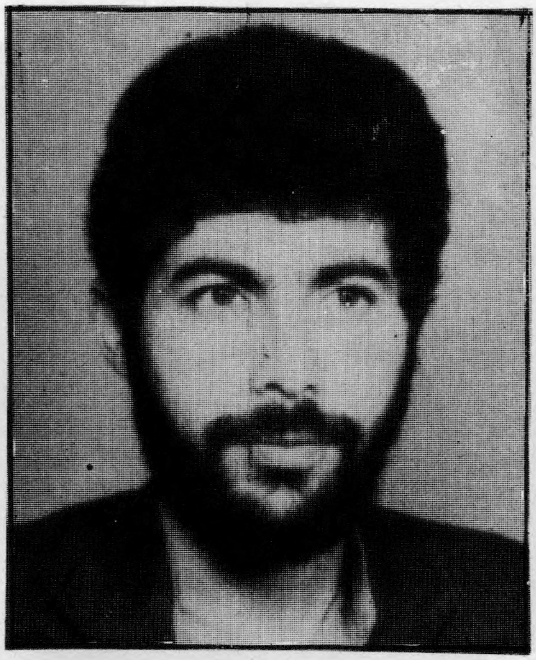
حکیم تنیوال

HAKEEM TANIVAL

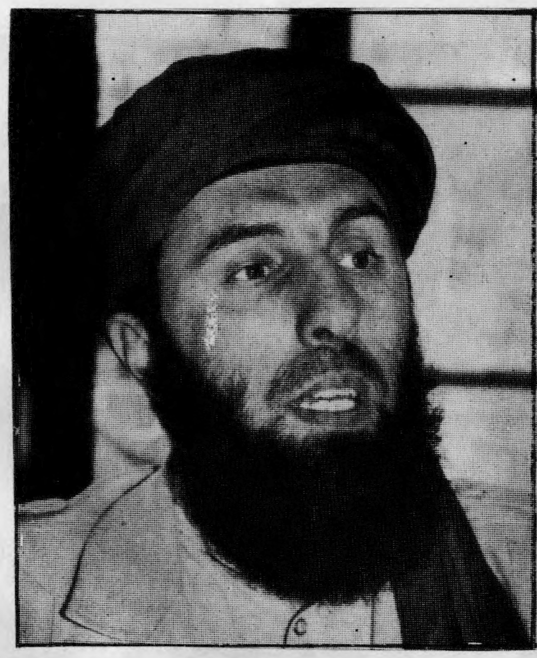
محمد آجان حقپال

MOHAMMAD AAJAN HAQPAL

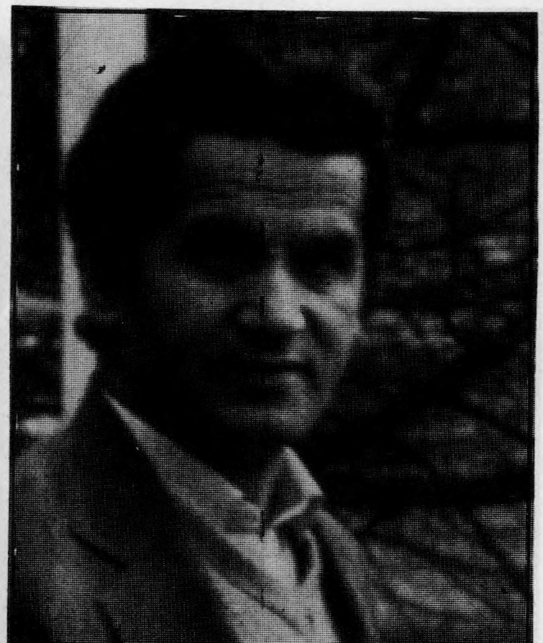
ناصرالدین جمال

NASIR-UD-DIN JAMAL

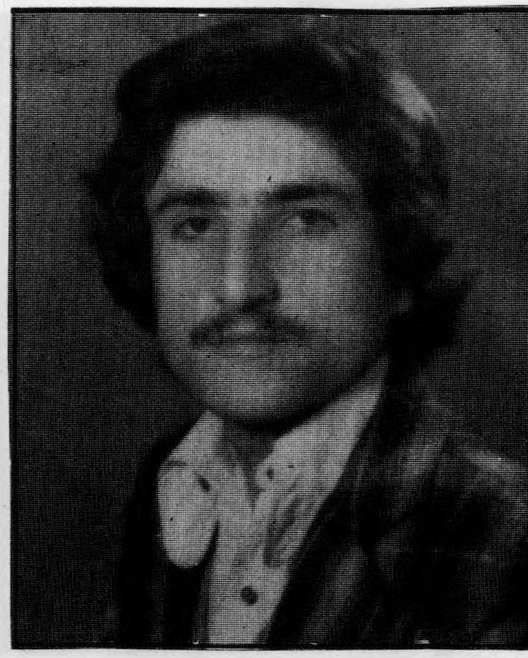
انجنیر گلبدین حکمتیار

ENGINEER GUL-BADEEM-HIQMATYAR

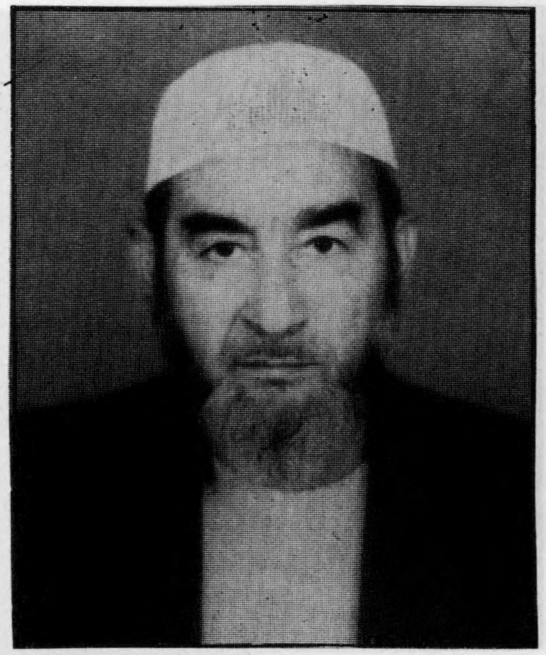
داکتر حقشناس

DR. HAQ SHANAS

محب الله حنیف

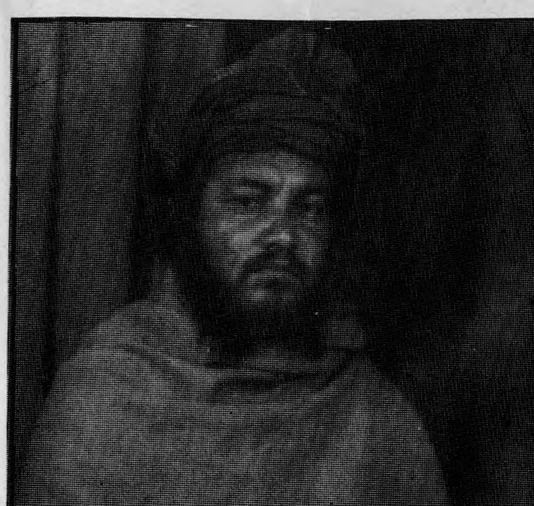
MUHIBULLAH-HANEEF

مولانا محمد حنیف حنیف بلخی

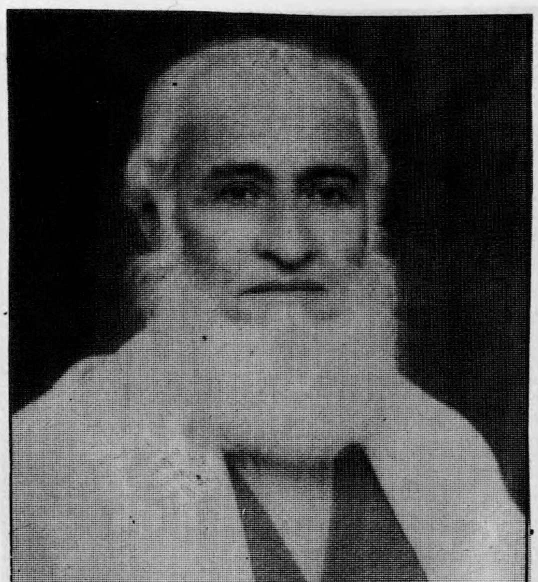
MOLVI MUHAMMED HANIF HANIF

BULKHI

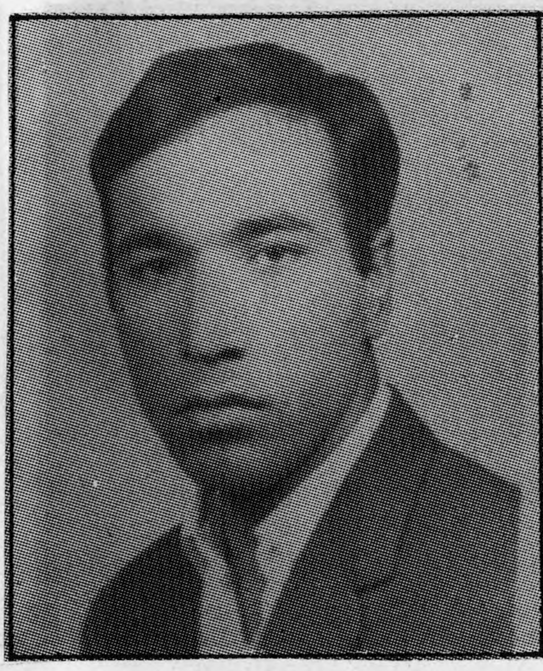
قاضی محمد کریم حیدری

MUHAMMED KAREEM HAYDRI

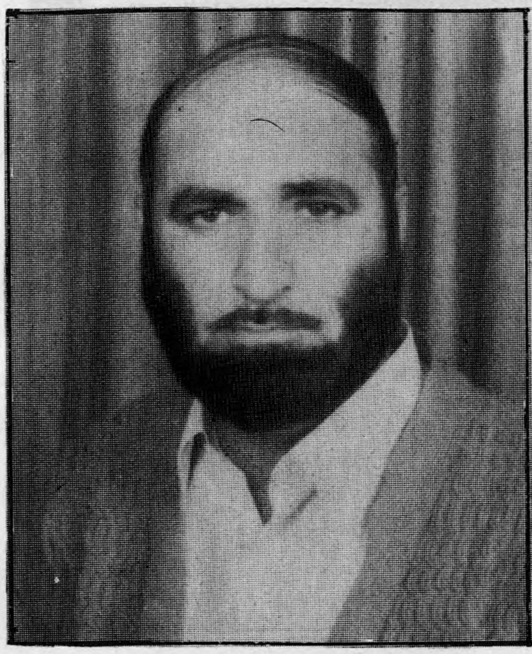
الحاج غلام فاروق چشتی

GHULAM FAROOQ CHISHTEE

توریالی ځاځی

TUR-YA-LAI JAJEE

جگرن گل زرک ځدران

MAJOR-GUL-ZARQ ZADRAN

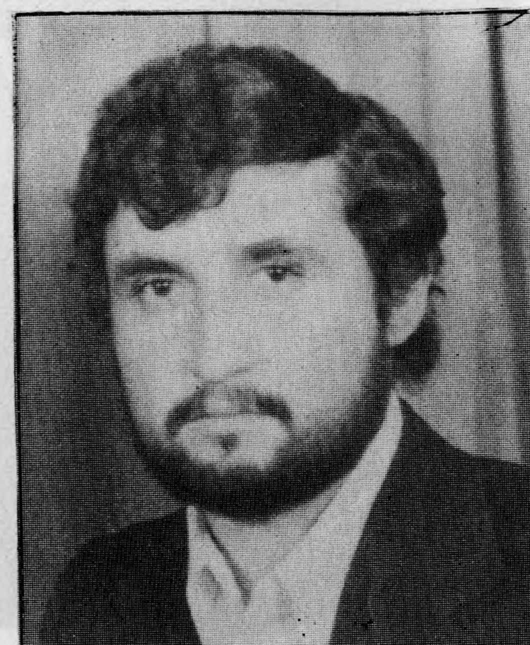
استاد خلیل الله خلیلی

USTAD KHLIL-UR-ULLAH KHALILI

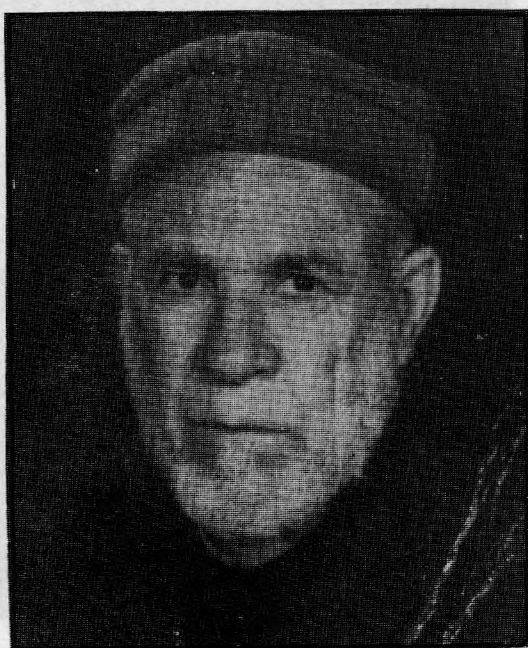
مولوی محمد یونس خالص

MOLVI MUHAMMED YUNAS KHALIS

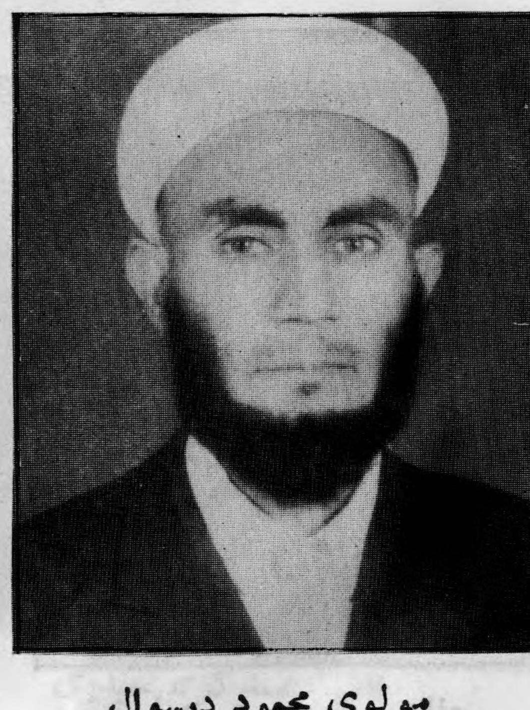
عنایت الله خلیل

INAYAT-UL-LAH KHALIL

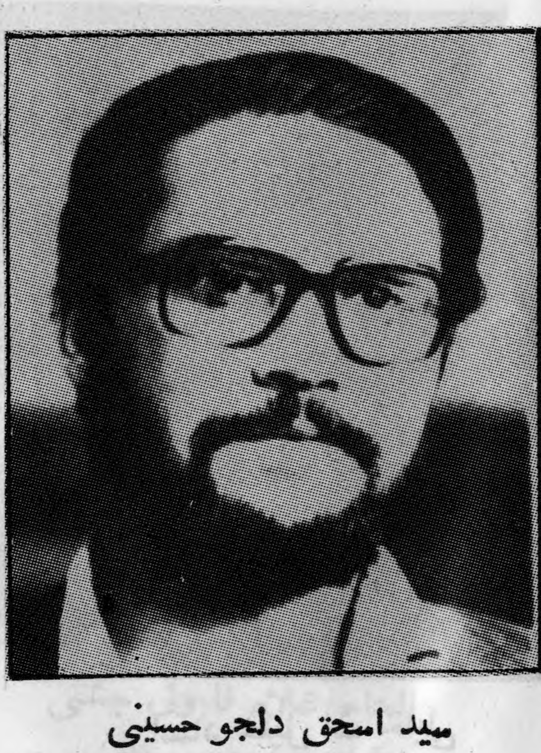
عبدالمنان دردمند

ABDUL-MANNAN-DARDMAND

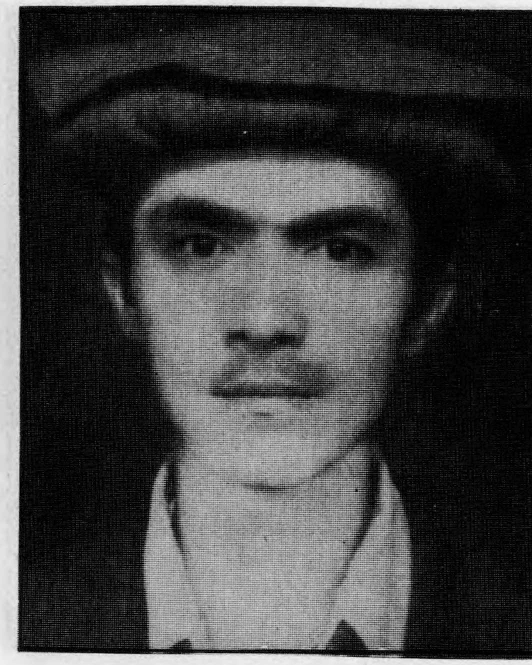
مولوی محمود درسوال

MOLVI MAHMOOD DARSUAL

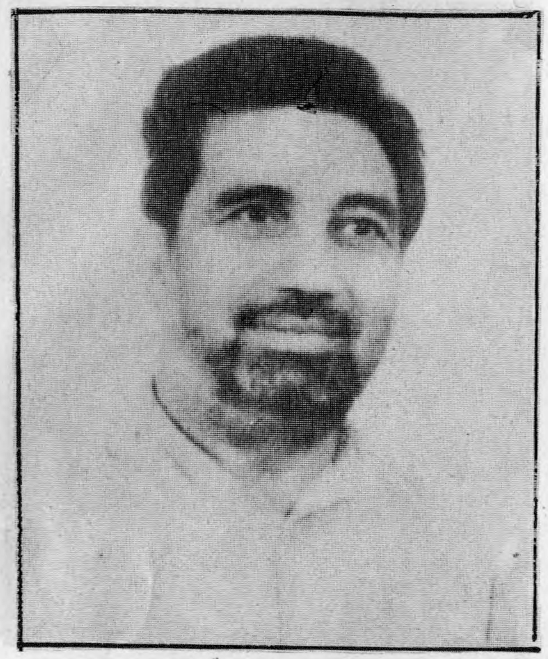
سید اسحق دلجو حسینی

SYED ISHAQ DIL-JO-HUSSAINI

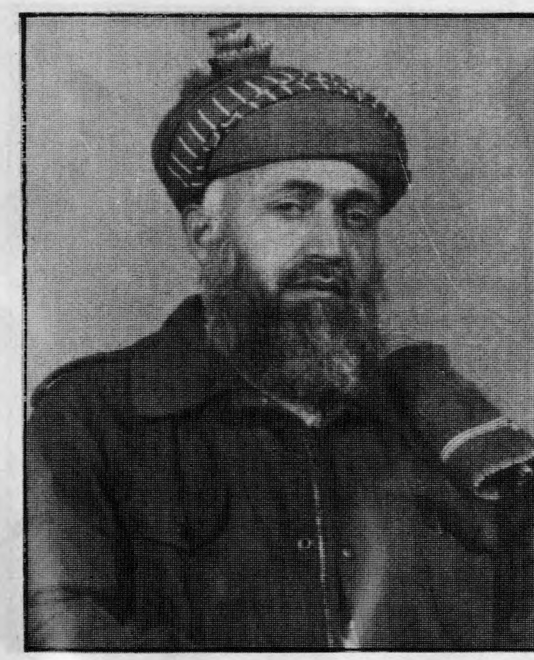
میر احمد شاه ذیغم

MIR AHMED SHAH ZAIGHAM

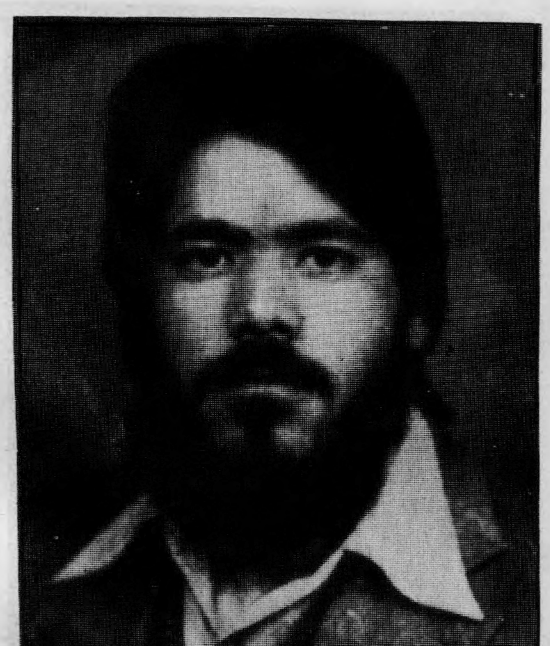
محمد صدیق راشد سلجوقی

MUHAMMED RASHID SILJOQUI

استاد برهان الدین ربانی

PROF. BURHAN-UD-DIN RUBBANI

عبدالمالک رحمانی

ABDUL-MALIK RAHMANI

بسم الله الرحمن الرحیم

مقدمه

تذکره‌نویسی وترتیب کتابهای شرح احوال وآثار شاعران از زمان قدیم رسم بوده است .

اینوع کتابها بنام تذکره ـ طبقات شعراً یا مجموعه ومنتخب وسفینه وجُنک وبیاض درزبان عربی ، دری وپشتوتحریر یافته که صدها جلدآن درکشمکش حوادث وجریانات نامساعدروزگاراز بین رفته است .

دراینگونه کتب بسا ازنوادراشعارالسنه‌شرقیه وتاریخ ادب همان زبان محفوظ مانده واقوال وشرح حال شعرایی راحفظ کرده اندکه‌دواوین ایشان موجودبودندولی اکنون مفقوداست ـ مانند دیوان اشعارقدیمترین شاعرشیوابیان زبان دری حنظلهٔ بادغیسی وابوعبدالله جعفربن محمدرودکی وغیره .

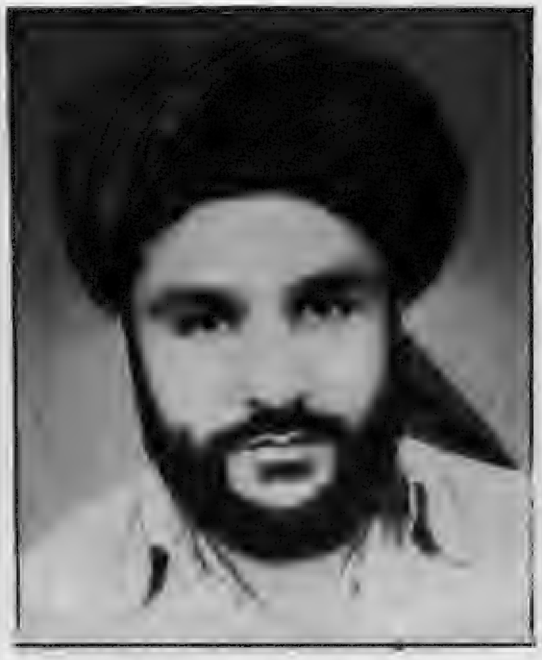
فن تذکره‌نویسی درزبان دری بعدازمحمدعوفی ۶۲۵ هـ ق مؤلف لباب الالباب رواج یافته وصدها کتب تذکرة الشعراء تالیف گردیده ـ ولی کتابهای تذکرهٔ که قبل ازمحمدعوفی نوشته‌شده بودنداکنون دردست نیست ـ مثلاً "مناقب الشعراء تألیف موفق‌ـ الدوله‌ابوطاهرخاقونی وزیرسلاجقه‌حدود ۵۰۰ هـ که‌یکی ازقدیم ترین این نوع کتب به‌زبان دری بود صرف ازقول دولتشاه (۱) وحاجی خلیفه (۲) می شناسم که درحدودچهار ـ پنجصدسال بعد ازاومیزیستندواین کتاب گرانبها اکنون مفقوداست .

درکتب تذکره‌بزبان عربی هم چنین کتابهای گمشده‌رابوسیلهٔ موءلفان مابعدمی شناسیم ـ مثلاً" قدیمترین کتاب طبقات الشعراء تالیف محمدبن داوءد (۳) وبعدازآن طبقات الشعراء (۴) تالیف دعبل بن علی خزاعی متوفی ۲۷۶ هـ که‌ازمهمترین کتب

حبیب الله رفیع

HABEEB-UL-LAH RAFI

انجنیر عبدالله گل ریان

ENGINEER ABDUL-LAH GUL RAYAN

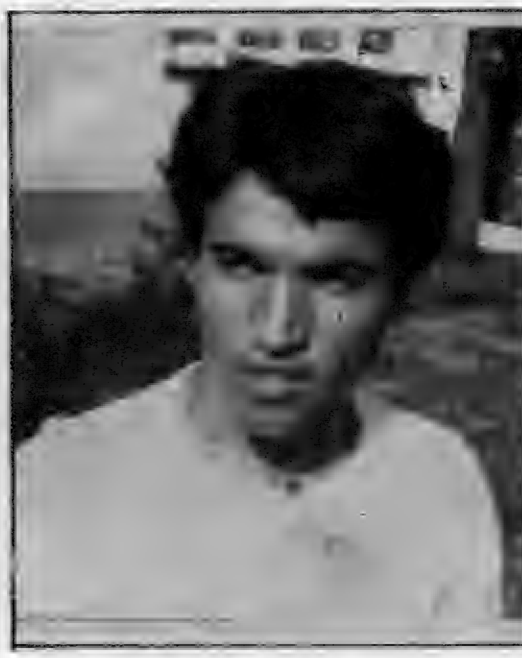
روشندل روشن

ROSHANDAL ROSHAN

قاضی عصمت الله روحانی

ISMAT-UL-LAH ROOHANI

محمد روحانی رؤیا

MOHAMMED ROOHANI RUYA

مولوی غلام نبی زرمتی

MOLVI GHULAM NABI ZARMATAI

امان الله ساهو

AMAN-UL LAH SAHU

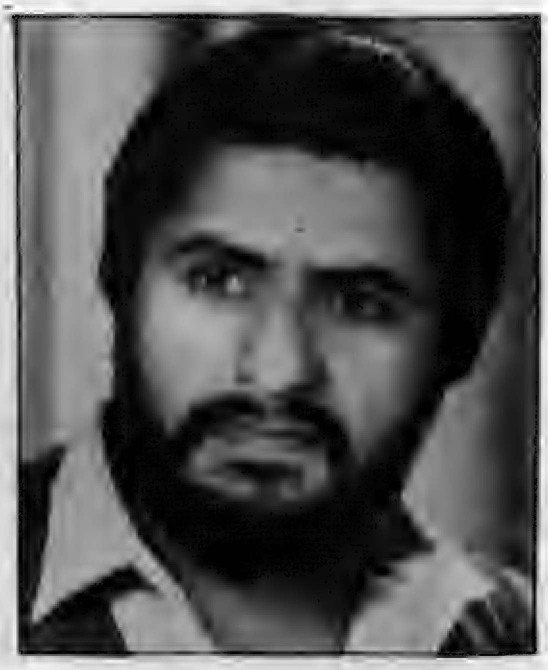
سید گلاب سباوون

SYED GULAB SABAUN

مولوی جانباز سرفراز

MOLVI JANBAZ SARFRAZ

محمد نسیم شفیق ستانیزی

MOHAMMED NASIM SHAFIQ SATANIZAI

برات محمد سودا

BARAT MOHAMMED SAUDA

قریب الرحمن سعید

QAREEB-UR-RAHMAN SAEED

استاد عبدرب الرسول سیاف

PROF. ABDUL-RASOOL SYAF

سید عبدالله

SYED ABDUL-UL-LAH

سید فضل اکبر

SYED FAZAL-AKBAR

سید عنایت الله شاداب

SYED INAYAT-UL-LAH SHADAB

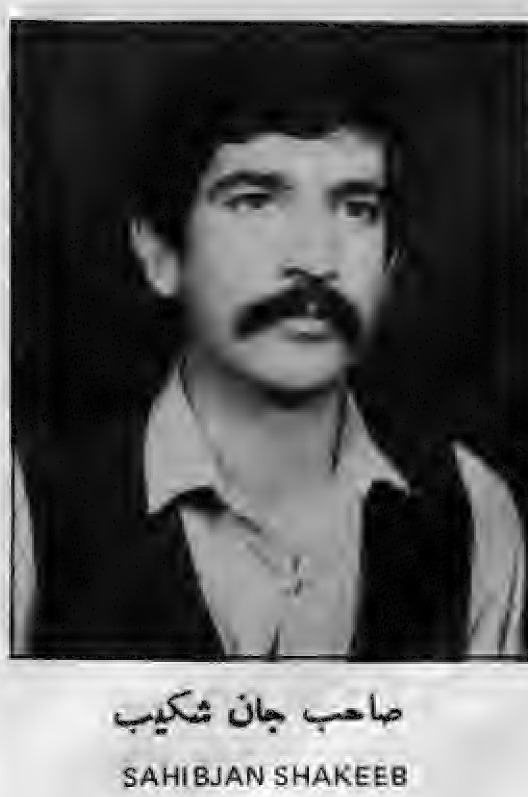
غلام عمر شاکر

GHULAM UMAR SHAKIR

محمد یعقوب شرافت

MUHAMMED YAQOOB SHARAFAT

صاحب جان شکیب

SAHIBJAN SHAKEEB

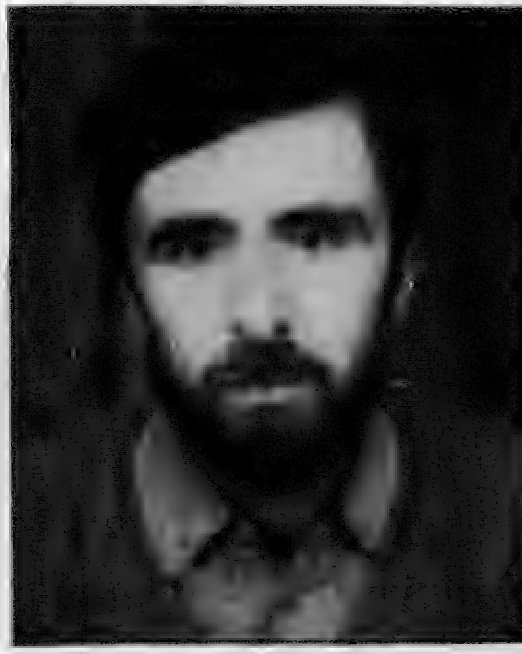
ذبیح الله شرر

ZABIHULLAH SHARAR

محمد زبیر شفیقی

MUHAMMED ZUBAIR SHAFIQUI

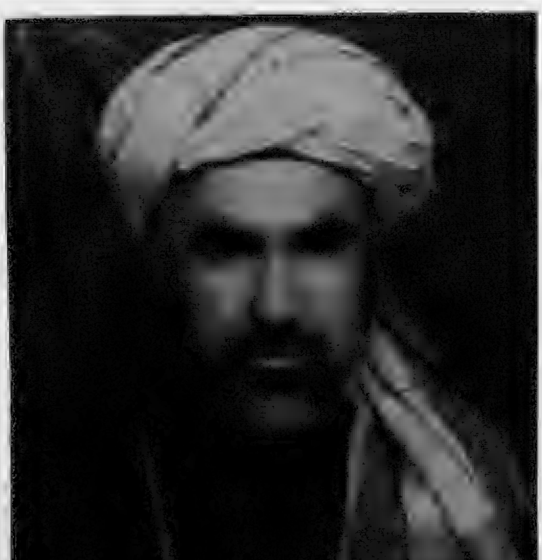
سید محمود شکوه

SYED MAMOOD SHIKWA

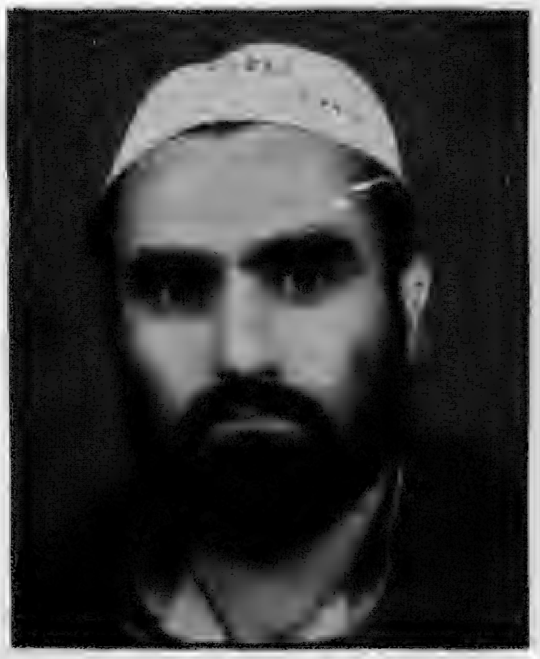
عبدالحی شیدا

ABDUL HAI SHAIDA

پوهاند نعمت الله شهرانی

PROF. NAIMAT-ULLAH SHAHRANI

سلطان محمود صلاح

SULTAN MAHMOOD SALAH

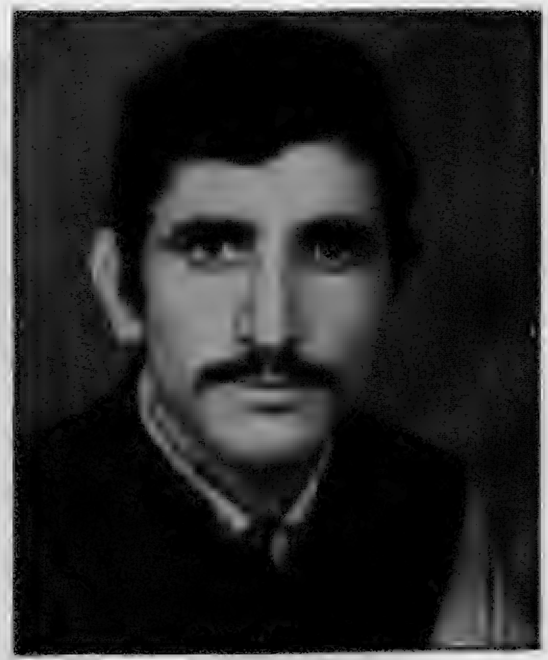
دکتور محمد ظاهر صدیق

DR. MUHAMMED ZAHIR SIDDIQUE

داکتر عبدالحکیم طبیبی

DR. ABDU HAKIM TABIBI

محمد آصف صمیم

MUHAMMED ASIF SAMEEM

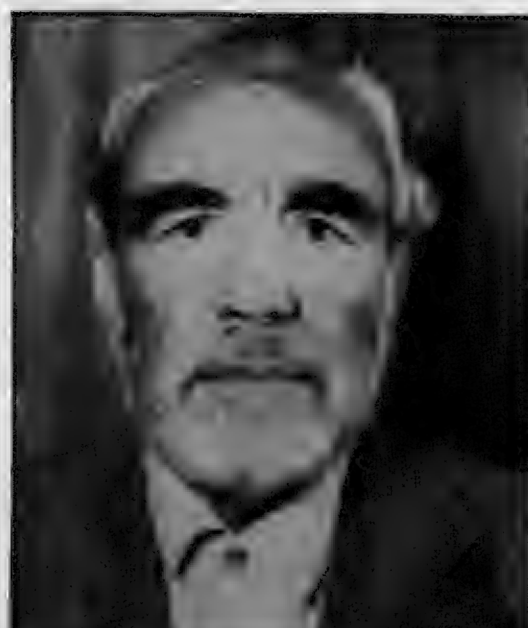
زمرک عابد

ZAMARAK ABID

داکتر عبدالحی

DR. ABDUL HAI

عبدالاحد عشرتی

ABDUL AHAD ASHRAFI

سید محمود حامد علمی

SYED MAHMOOD HAMID ILMI

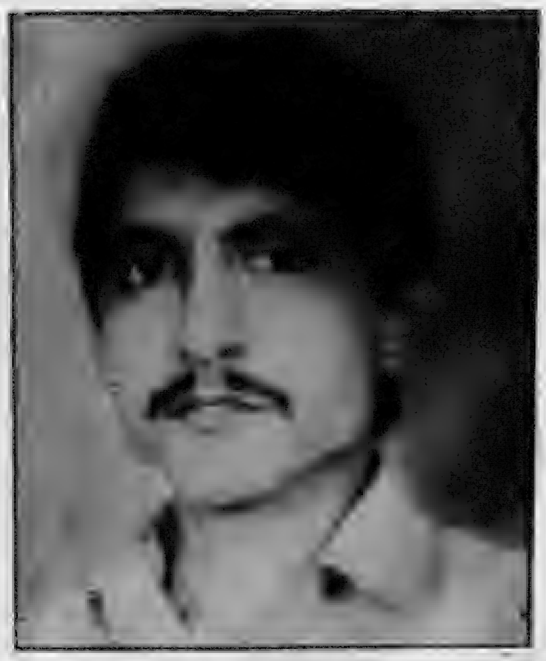
پوهاند دکتور سید محمد یوسف علمی

PROF. DR. SYED MUHAMMD YOSUF ILMI

څېړنمل محمد عارف غروال

MOHAMMED ARIF GHARYAL

اسد الله غضنفر

ASAD-UL-LAH GHAZANFAR

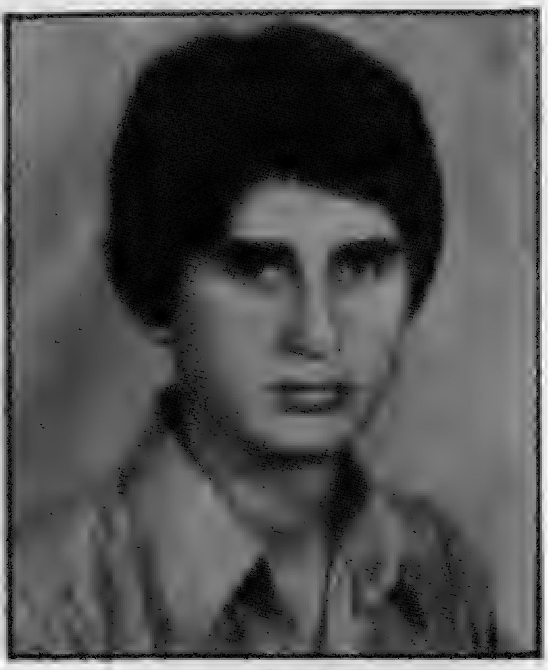
عبدالله غمخور

ABDUL-UL-LAH GHAMKHOR

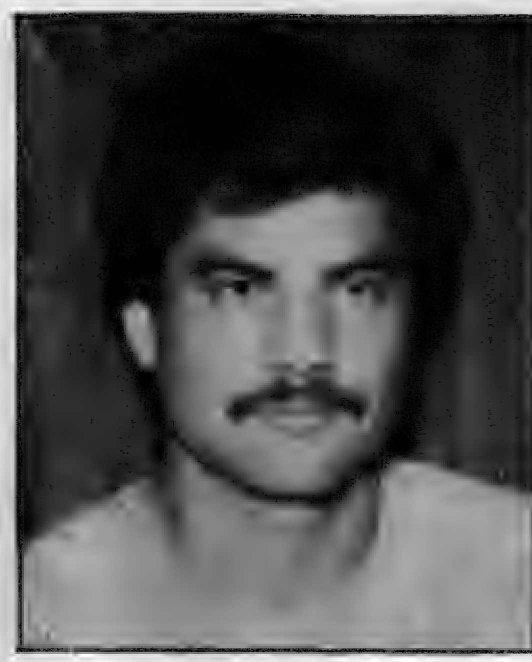
محمد حسین غمگین

MOHAMMED HUSSAIN GHAMGEEN

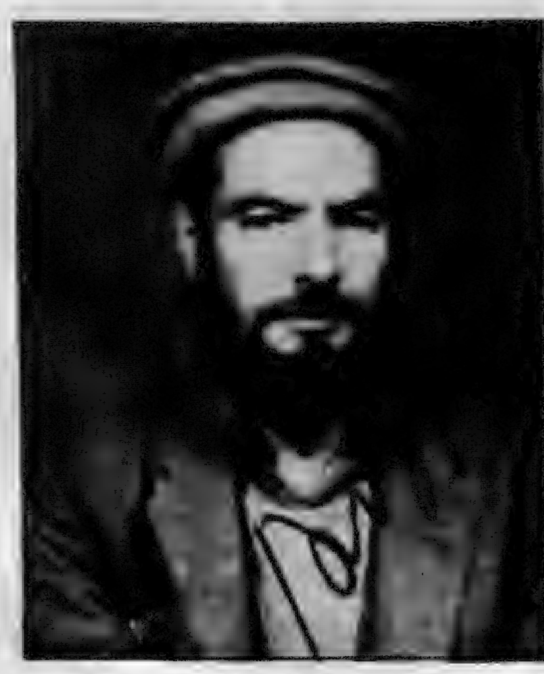
فضل‌الرحمن فاضل

FAZAL-UR-REHMAN PHAZIL

سید محمد اسمعیل فاطمی

SYED MOHAMMED ISMAEEL PHATMI

سید محمد شفیع فاطمی

SYED MOHAMMED SHAFI FATIMI

شعروادب عربی بوده اکنون دردست نیست،با وجودیکه موءلفان مابعدازوجودآن اطلاع داده‌وهم استفاده‌کرده‌اند .

بلی همین تذکره‌ها اندکه اشعار شعرایی راکه دیوان هایشان با گذشت زمان ازبین رفته ویا اصلا" تدوین نگردیده‌با خودحفظ کرده وبدینوسیله تاریخ ادب رازنده‌نگهداشته است .

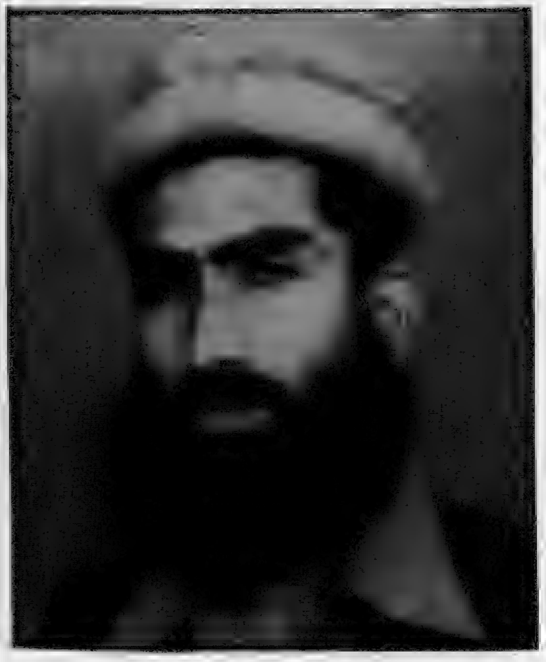
ازجمله‌تذکره‌های معاصرکشورمان میتوان یادی ازرفتگان (۵)و- معاصرین سخنور (۶) نوشته‌دانشمندمرحوم‌مولانا خسته‌وپرده‌نشینان سخنگوی (۷) تذکره‌زنان شاعره نوشته‌ماگه رحمانی که شامل‌شرح احوال زنان شاعره‌افغانستان میباشدنام برد . پرطاووس (۸) ازمحترم‌مولانا محمدحنیف بلخی نیزیکی ازاینگونه‌تذکره‌های میباشدکه دربین اوا خردربار هجرت طبع گردیده‌است .

درپشتونیزبعدازدریافت چندورقی ازتذکرة اولیای سلیمان ماکو (۹) ۶۱۲ هـ ق وبعدا "پته خزانه (۱۰)ازواقعه‌نگاروموءرخ سترگ محمدهوتک بن داوءد درحدودقرن دوازدهم هجری،فن تذکره نویسی آغازیافته‌است وبرای ما ازتذکره‌های سابق چون تاریخ سوری ، اعلام اللوذعی فی اخبارااللودی لرغونی پښتانه ،غرغبت- نامه ، بستان الاولیاء ، تذکرهٔ اولیای افغان ، تحفهٔ صالحه کلیدکامرانی ، اولیای افغان وبیاض‌نام ونشانی برده‌است .

اما تذکره‌نکاری معاصردرین زبان ازسال ۱۳۱۴ هـ ش آغازمی یابد درهمین عرصه استادحبیبی دراخبارطلوع افغان کندهارتحت عنوان تاریخچه‌شعرپشتواثری رانشرنمودکه‌بیوگرافی ۴۰۰ تن از شعراء پشتورادربرداشت .

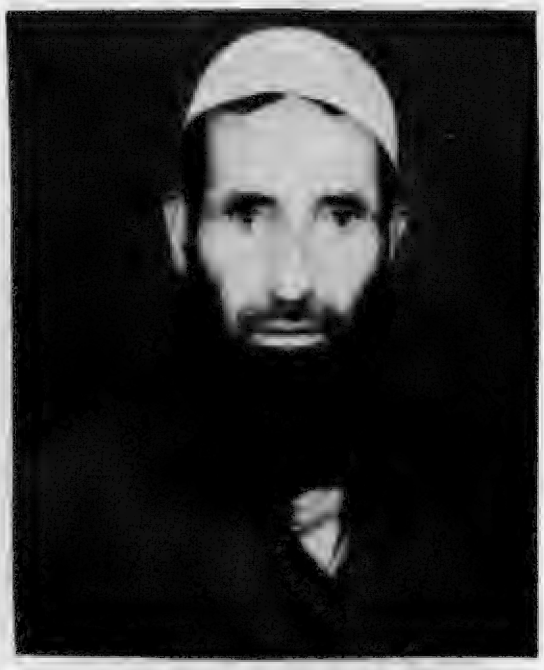
بعدازینکه‌پوهاندحبیبی بحیث رئیس پشتوټولنه‌انتخاب گردید تذکره نگاری بشکل مدرن ومعیاری آن آغازیافت همان بودکه **جلداول پښتانه‌شعرا راپوهاندحبیبی (۱۳۲۰ هـ ش) ، جلددوم راپوهاندریښتین (۱۳۲۲هـ ش) جلدسوم راپوهاندرشاد (۱۳۴۰) و جلدچهارم آنراخیرندوی خدمتگار (۱۳۵۶) تألیف وطبع کردند :**

درهمین دوره‌محقق ارجمندهمیش خلیل دوجلدورکه خزانه (*) عبدالحلیم اثرافغانی تیرهیرشاعران (۱۱) پروفیسرافضل رضا پښتوری (۱۲) وجیب الله‌رفیع دوجلدادبی ستوری (۱۳) راتاءلیف وطبع نمودند .

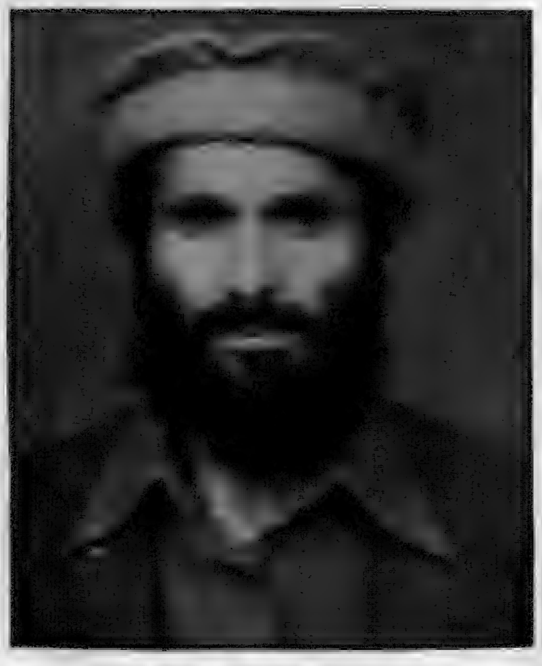
فدا محمد فایض

FIDA MOHAMMED FAID

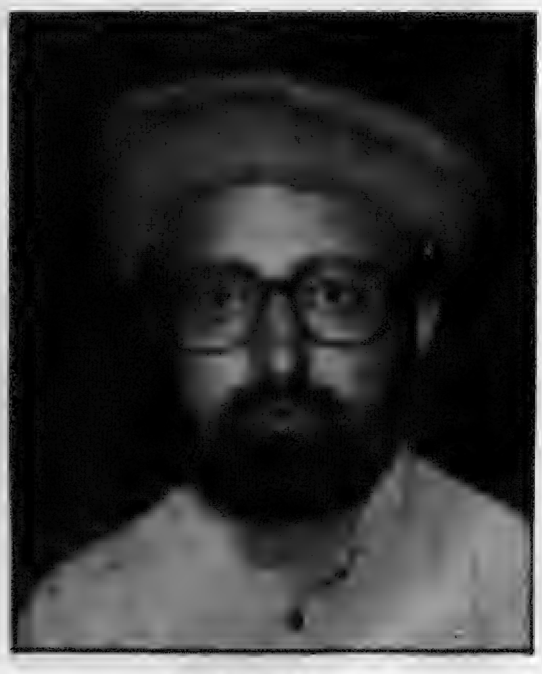
مولوی سخیداد فائز

MOLVI SAKHIDAD FAEZ

محمد معروف فروغگر

MUHAMMED MAROOF FAROGHGAR

محمد امین فروتن

MUHAMMED AMEEN FAROTUN

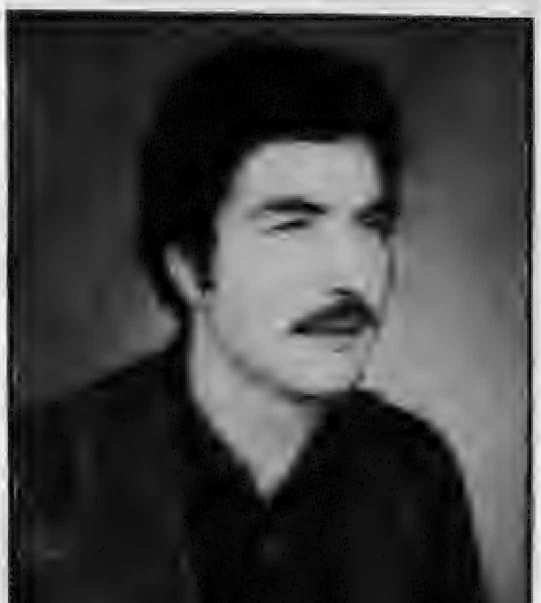
محمد نسیم فقیری

MUHAMMED NASEEM FAQIR

مولوی محمد انور فیضان

MOLVI MUHAMMED ANWAR FAIZAN

عصمت قانع

ISMAT QANE

فضل غنی کاموال

FAZAL GHANI KAMWAL

پروفیسر دکتور محمد حسن کاکړ

PROF. DR. MOHAMMED HUSSAIN KAKAR

مولانا قیام‌الدین کشاف

MOLVI QYAM-UD-DIN KASHAAF

صباح‌الدین کشککی

SABAH-UD-DIN KASH-KAKI

مولوی سید حکیم کمال شنواری

MOLVI SYED HAKEEM KAMAL SHINWARI

انجنیر سلیمان شاه متواضع

ENGIÑEER SULEMAN SHAH MUTAWARE

پروفیسر داکتر سید بهاؤالدین مجروح

PROF' DR. SYED BAHA-UD-DIN

MAJROOH

سید شمس‌الدین مجروح

SYED SHAMSUDDIN MAJROOH

سید مسعود مجروح

SYED MASOOD MAJROOH

عبدالکریم محب

ABDUL KARIM MUHIB

نجیب الله محمد پور

NAJIBULLAH MOHAMMED PUR

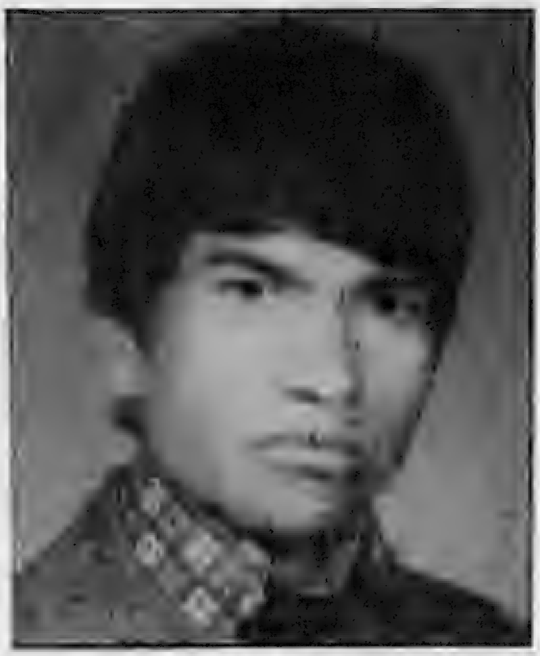
قاضی محمد شعیب

QAZI MOHAMMAD SHOAIB

محمد زمان مزمل

MUHAMMED ZAMAN MUZAMMIL

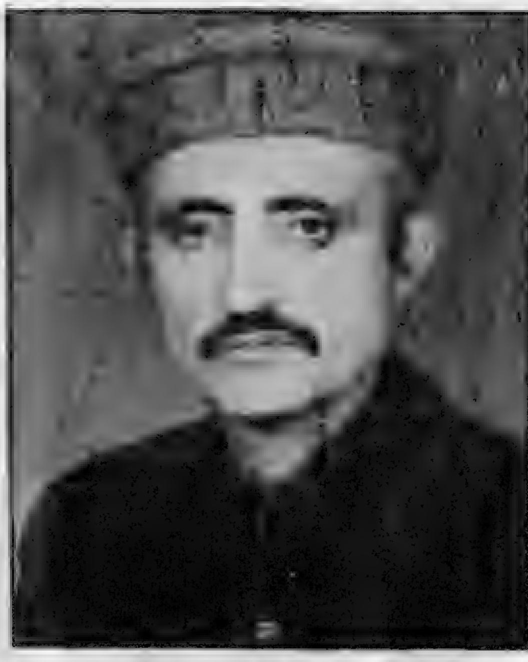
ذکریا ملاتر

ZIKARAYA MILATAR

عبدالقیوم ملکزاد

ABDUL QAYYUM MALAKZAD

دکتور زین‌العابدین ممتاز

DR. ZAIN-UL-ABIDIN MUMTAZ

مولوی نظام‌الدین نافع

NIZAM-UD-DIN NAFAI

محمد الله ناقد

MUHAMMED-UL-LAH NAQID

عبدالقیوم مومند

ABDUL QAYYUM MOMAND

شیر محمد موفق

SHER MUHAMMED MOFIQUE

امان الله نصرت

AMAN-UL-LAH NUSRAT

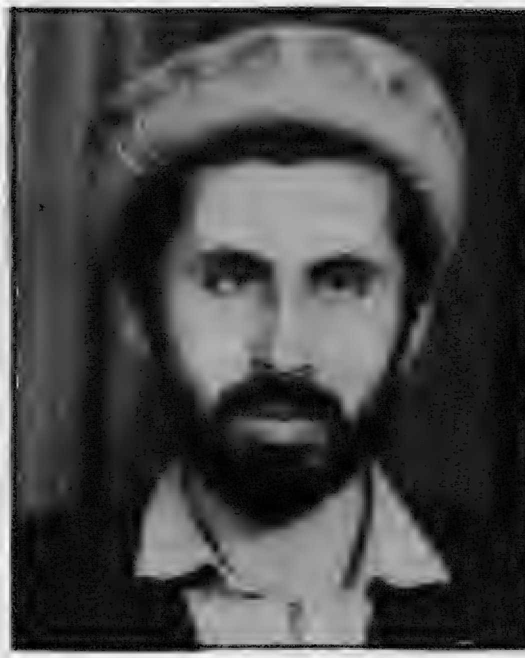
and writings of about sixty muja
and Dari.

Besides this, it posed another s
ssibility of the readers to m
The readers while reading a
to the writer too. But t
printed. They could b
themselves ablaze
me an idea that
also publish an
and poets call
to present it
hand quench
and on the
or media
they w
we

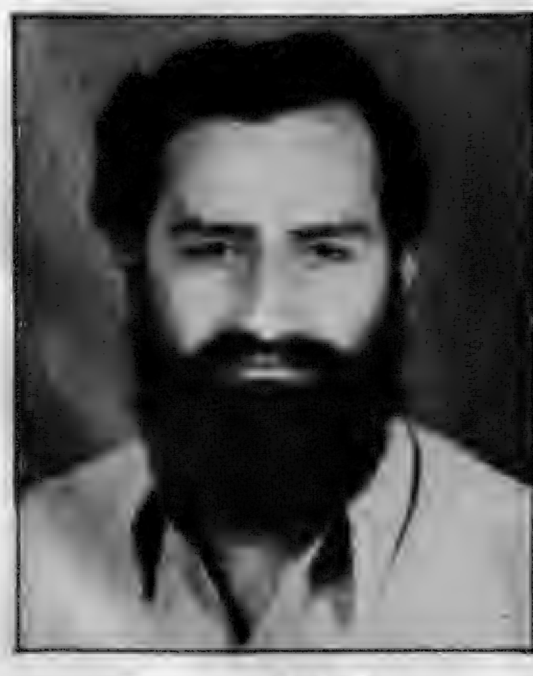
دکتور احمد یوسف نورستانی

DR. AHMED YUSUF NOORISTANI

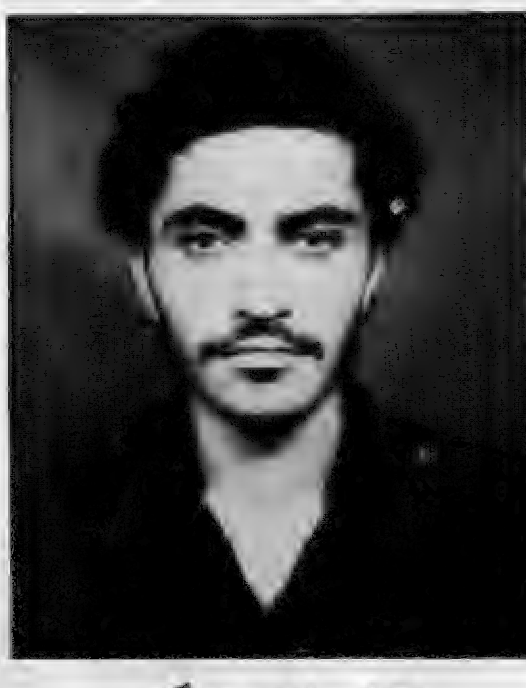
فضل ولی ناگار

FAZAL WALI NAGAR

واصل نور

WASIL NOOR

فضل هادی وردگ

FAZAL HADI WARDAK

عبدالحی ورشان

ABDUL-HAI WARSHIN

عمادالدین وثیق

AMAD-UL-DIN WASIQ

محمد حسن ولسمل

MUHAMMED HASSAN WALUSMUL

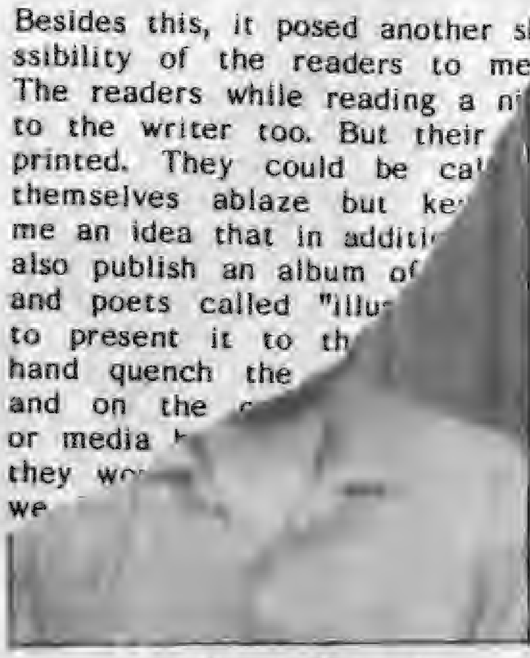

ولی محمد ولی احمکزی

WALI MOHAMMAD WALI

and writings of about sixty mujahid
and Dari.

Besides this, it posed another sh
ssibility of the readers to me
The readers while reading a n
to the writer too. But their
printed. They could be ca
themselves ablaze but ke
me an idea that in additi
also publish an album of
and poets called "illu
to present it to th
hand quench the
and on the
or media
they wo
we

سید محی الدین هاشمی

SYED MOHIYYUDIN HASHMI

اجرالدین ویار

AJRUL-DIN WIYAR

حاجی امان الله هوتک

AMAN-UL-LAH HOTAK

عبدالحبیب همدرد

ABDUL HABIB HAMDARD

دررابطه باسوانح نگاری ادبای معاصرقدم نخستین را نویسنده ومحقق چیره دست همیش خلیل دراثر ، طبع پښتانه لیکوال (۱۳) به پیش نهادبعدا "عبدالروف بینوا سه جلدا وسنی لیکوال (۱۴) وپروفیسرسیال کاکړ دوجلدد کس دلمني پښتانه لیکوال (۱۵) پرویزمهجور- خویشیکی ادبی ځیری (۱۶) واخوندزاده پرویزمسافرځلنده ستوری (۱۷) وخیبرا پریدی دخیبرانگازی (۱۸) راتاءلیف وطبع نمودند، ولی اینوع تذکره ها اکثراً بیوگرافی شعرایی راحفظ نموده اندکه باسوادوخوانند ه ونویسنده بودنداما هزاران شاعرمحلی که ازنعمت سوادمحروم بودندولی شعرمیسرودند وحماسه های کشورخودرا درقالب شعرهای محلی جاودانی نمود نده درانها شامل نبودند آنها همانندلاله های صحرایی داغ برجگربه دنیا آمدند، خودروییدندوبدون پرورش باغبان دشت های وطن را حسن وزیبایی بخشیدند وبالآخره درعالم تنهایی داغ برجگرپرپر شدند .

درین زمینه کتابی بنام فرهنگ وادبیات زبان پشتوازلمی هیوادمل که شامل بیوگرافی مختصردرحدود ۲۰۰۰ تن شعراءونویسندگان پښتومی باشددرسال ۱۳۵۶ ازطرف ریاست تاٌلیف وترجمه وزارت تعلیم وتربیه نشرگردیده که قدم ارزشمندی درزمینه بحساب می آید . (۱۹)

امروزتذکره نگاری ازلحاظ اهمیت بسزای آن فن جداگانه و ارزشمندشناخته شده است که شامل سه نوع تذکره ها میباشد .

۱- تذکره منثور
۲- تذکره منظوم
۳ - تذکره مصور

تذکره منثورکه ما قبلا"بهاختصارازآن نام بردیم- وچیده چیده ازآن یادنمودیم اما تذکره های منظوم راقسما "دردیوان خوشحال خان ختک - اشرف خان هجری بیدل - پیرمحمدکاکړ - شمس الدین کاکړ - میرزا حنان - قاضی احمدشاه رضوانی می خوانیم که از شعرای همعصروگذشته یادوتمجیدنموده اند .
اما تذکره های منظومیکه بصورت کتاب تهیه وطبع گردیده است میتوان از "امیل" عبدالواحدتهیکه دارکه بشکل چهاربیتی سروده ، "لیکوال-

and writings of about sixty mujahid writers and poets of Pashtu and Dari.

Besides this, it posed another shortcoming - that was the impossibility of the readers to meet the authors of those works. The readers while reading a nice poem or writing was tempted to the writer too. But their photos were rare, bot even being printed. They could be called similar to those candles who themselves ablaze but kept the assembly luminous. It gave me an idea that in addition to that book of biographies I should also publish an album of the photos of these respected writers and poets called "illustrated rememberance" in the east and to present it to those fighting the jehad. It will on theone hand quench the readers thirst of seeing those personalities and on the other hand whenever the publishing institutions or media here or outside want to reprint the photo of a writer they would have it at hand from this album and print it. Thus we have chosen the paper of the best quality for printing this album, We have more over printed the photos in black and white to be properly adequate for reprint.

The office of Farhang-e-Jehad published the album of the warriors of the writing front as accorded with the sphere of its title irrespective of the considerations of party affiliations as well as territorial and linguistic bounds in the first volume of the album. The photos of the remaining poets and writers would be presented in other volumes in their turn. It is evident that inclusion of the photos of all writers and poets in this column is an impossible venture as the Afghans are scattered all over the world and have dispersed with cultural activities. It is hoped that the respected writers should dispatch their biographies, the patterns of their writings and photos to the address of the Farhang-e-Jehad.

It is our desire that this humble effort of ours may be of use for the persons of cultural fields as well as the publishing institutes and give us a vigour of more services by their appreciations.

With due Regards

Alhaj Nangial
Director,
Farhang-e-Jehad

Preface

The holy jehad of Afghans is a war of liberation in which the warriors of the writing front have stood from the very beginning by the side of their Ghazi brothers of the battle fronts who are armed with fire arms. In the same way that the warriors with fire arms behead the Communist Russians the warriors who are armed with pens for writing rebuke the fallacious communist theory and their nasty colonial plans. The jehad of the war front and that of the writing front continue side by side.

It was these jehads of two fronts which were able to expose the savagery of communism and to unmask the anti-human face of a so-called human-loving philosophy.

It is an ancient tradition in the east to write the biographies of the reknowned persons as well as of scholarly figures. They, moreover compile the life records of writers and poets and devote the books for assessing their deeds.

Writing biographies of men of letters, scholars, researchers and the poets of Pashtu and Dari languages goes back to a time more than a thousand years earlier. Since then, hundreds of biographical books have been written and published.

According to this auspicious tradition of my predecessors, I also started six years ago to write the biographies of warriors of the holy jehad who are busy in the writing front and serve the holy cause of Jehad through writing Pashtu and Dari proses and poetries, carrying research and creative works. The first volume of this book which is entitled "The blood in the pen" is ready for printing. It contains the biographies, speeches

THE WARRIORS OF THE WRITING FRONTS

الحاج ننکیال

ABDUL-BAFI NANGYAL

۹

ـنا نو

ا هـ ش

ی احزاب .

ن روا ن اسلامی جها د

ی مشا عری.

ـ خبری .

۸ ـ جرا ید غیردولتی افغا نستا ن .

۹ ـ دګهیځ با د.

۱۰ ـ نا رقی دځپلوا نقلابی لیکنوپه رنها کی.

۱۱ ـ احدی دا حدیث په لا ر دا بدیت په لور.

۱۲ ـ به یا دسخنوروسخن افرین ستر ګ استا دخلیلی .

۱۳ ـ اسنا دتا ریخی افغا نستا ن .

۱۴ ـ جها دی فتوا ګا نی .

۱۵ ـ دحضرت محمد (ص) دزما نی لیکنی ـــ مجله شهیدپیغا م

۱۶ ـ معرفی جرا ید ومجلات جها د ا فغا نستا ن ـ دری پښتو ـ انګریزی

مجله افغا ن جها د .

۱۷ ـ تا ریخ تکرا ریږی؟ ـ مجله میثا ق خو ن

۱۸ ـ ویښه په قلم کی. زیرچا پ

۱۹ ـ کیسی او حما ســی غیرمطبـــوع

۲۰ ـ مزلونه او منزلونه رر

۲۱ ـ دوښنونخـــــــــــــی رر

۲۲ ـ شخصیتونه او څیری رر

۲۳ ـ تلپها تـه کرشـــــی رر

۲۴ ـ تا ریخچه نهضت اسلامی افغانستان رر

۲۵ ـ اتحا دونه او ا ئحلا لونه رر

۲۶ ـ شپا ری لاری او رنهی کرښی رر

۲۷ ـ ډ بوه ګل شوه رر

۲۸ ـ په جها دی ا دب کی ا نقلابی څپی رر

۲۹ ـ دنیا روپه زړه کی .

نه مری" ازحاجی گل صوفی،تذکره منظوم ازکاکا خیل که درمجله پشتونشرگردیده واز محقق ودانشمند محترم پروفیسر سیال کاکړ که بشکل کتابی بنام (منظومه تذکره) (۱۹)طبع نموده اندنام بره تذکره مصوررا نیزبرای نخستین بار پروفیسرسیال کاکړ بنام ادبی ځیری (۲۰) طبع نموده است که تقریبا "شکل یک البوم زنده را دارده

به این ترتیب پروفیسرسیال کاکر تا اینندم علاوه ازده ها جلد کتب تحقیقی ارزشمند - درفن تذکره نگاری افتخار ابتکار واجتهاد ادبی راکمایی نموده است . بایدگفت که هنروادبیات راستین همیشه ممدانسان بوده است که جهان وزندگی اش را حسین وزیبا میدارد - ذوق واندیشه اش را پرورش می دهد - عواطفش را بیدار ووجدانش را سوی نیکیها دعوت می نماید وبا واقعیتهای زندگی وژرفای آن آشنا میسازد - تمایلات کندآنها را صقیل میکندودرجولا نگاه ذهنش احساسات مبارزه رامو ج ترومبارزات وقربانیهای ایشان راجاودانی میسازدبه آنهارو ح سرشار ازتحرک وجهش می بخشدودرراه تعمیرورفاه جامعه آنها را به کاروفعالیت مجدانه ومستمروا میدارد وبه ایشا روفداکاری ترغیب وتشویق میدارد. نویسنده وشاعرچشم تیزبین ونافذ جامعه بشمارمیرودازهمینرو ادیب وهنرمندرا عکاس جامعه وترجمان آمال وآلام تودها حساب نموده اند ه

درآئینه ادب پیشرفتها وانکشافات تمدن وفرهنگ ملت ها ، خصوصیات خطوط وزوایای زندگی اجتماعی وهمچنان تنویرذهنیت ها - پرورش وشگوفانی استعدادها به خوبی می درخشد ه

درروشنایی وتشعشع این آینه نقشیکه ادیب هنرمندآنرا ازطریق نشروپخش فن وهنرخودبازی می کندبازگوکننده مقیاس ومعیار شخصیت آنها نیز می باشدکه توجه افرادجامعه را بخودجذب وجلب می نماید ه

اینگونه خصوصیات وویژگیها را میتوان درچهره های آنها دید و مطالعه کردکه اینک درین مجموعه به قرطاس نقش بسته اندوبرای ابدد راوراق امانتدار کتاب محفوظ خواهندماند . ان شاءالله درسال ۱۳۶۱ تصمیم داشتم که تذکره نویسندگان وشعرای انقلاب

شکوهمندا سلامی ما نرا با نمونه کلام ایشان تهیه وطبع نمایـم
با برادران ، بزرگان ودانشمندان مشوره صورت گرفت ونویسنده
ومحقق پرتلاش برادرم صمیم صاحب نام تذکره را "وینه په قلم کـی"
گذاشت اما مشکلاتی که سررا هم قرارگرفت کاررا به پنج شش سال
به درازا کشانده واینک باگذشت ۶ سال جلداول آن آماده ٔ چاپ
میباشد ه
اما آنچه بنده را به تذکره جداگانه مصوروا داشت این بودکه تا چهره
های سنگردارا ن قلم دریک البوم جداگانه محفوظ مانده ودروقت
ضرورت سائرنشرات مؤسسات واشخاص به فوتوهای ایشان دست
یافته وازآن استفاده نمایند ه
ازسوی دیگربشرهمیشه متجسس وکنجکا وبوده چیزی راکه می بینـدو
می خواند به کنه وحقیقت آن دلچسپی وعلاقه پیدا می کندومی خواهد
اصل آنرا دریابد ـ وقتیکه یکپارچه شعرومضمون زیبایی را مـی
خواندکه درآن ازدردها ـ وآرمانهای وی عکاسی وترجمانی گردیده
است می خواهدشاعرونویسنده آنرا به بیند وبا چهره اش آشنا شـود ـ
چون هرجا وبرای هرکس میسرنیست نویسنده وشاعری را جسماً "ببیند
همینجا است که تصویرش می تواندهرجا وبرای هرکس اشتیاق دیـدار
وحس تجسس وکنجکاوی اش را تسکین نماید ه
دانشمندان اینوع تذکره های مصوررا تذکره های زنده نامیده اند
زیرا دربن تذکره روی زندگی نویسنده وشاعربحث صورت نمیگیـرد بلکه
بیننده را مستقیما "با چهره آن مقابل میسازدکه میتواندازچهره اش
بداندودرچهره اش بخواندوازچهره اش دریابد ه
ما فوتوی نویسندگان وشعراء مجاهدومهاجررا به ترتیب الفبا
مردف نمودیم،باید گفت که با وجودتلاش همه جانبه به دریافـت
فوتوهای همه نویسندگان وشاعران موفق نگردیدیم ـ خصوصاً فوتو
های برادرانیکه درخارج ازپاکستان مهاجرهستند ـ امیداسـت
ایشان فوتوهای خویش را با شرح حال ونمونه ای ازکلام به ادرس
فرهنگ جهاد رسال فرمایندتا درجلددوم هردوتذکره طبع گـردد
قابل یادآوری است که درین تذکره چهره هایی نیزدیده می شود
که قسما "ازلحاظ فکری با انقلاب مان جورنمی آیندویا هستندکـه
منافع انقلاب را قربانی منافع شخصی خودنموده ومرتکب خیانت

ها یی نیزگردیده اندولی بخاطرفن وهنری که دارند درتذکره ها جای میگیرندوبا آنها "حساب" می شوند ٥

اداره فرهنگ جهاد مسرورا ست تا درپهلوی سا ئرفعالیت های فرهنگی خودتذکره مصورسنگردا ن را ن قلم انقلاب سترگ اسلامی مانرا با امکانات محدودخودطبع نمود وبه ملت قهرما ن وکفرستیزخود تقدیم میدارد به امیدآنروزیکه درافغانستان آزادگا اسلامی وسربلندتحت لوای پرجلال حکومت عدل الهی ارمانها ی شهیدان گلگون قبا تحقق، خرابه ها ی کشورتعمیر - ودردها ، درمان ومصیبت ها را پایان یافته دیده وفعالیت ها ی انقلابی ، فکری وفرهنگی را از نووسیعتروگسترده تر سازیم ٥

به امیدآنروز

الحاج ((ننگیال))

---

(۱) تذکرة الشعراء ۵۸ تالیف ۸۹۲ هـ

(۲) کشف الظنون ۲ - ۸۴۲

(۳) الفهرست ۴۸ وکتاب الوزراء جهشیاری ۲۵۹

(۴) خزانه الادب ۱۲۱

(۵) طبع ریاست تنویرافکارمطبوعات سال ۱۳۴۴ هـ ش ص ۳ ۱۷ ۲۴ - ۱۷ مطبعه دولتی ٥

(۶) طبع موسسه نشراتی انیس سال ۱۳۳۹ هـ ش ص ۱۳۶۳- ۲۲- ۱۵ مطبعه دولتی ٥

(۷) طبع انجمن تاریخ سال ۱۳۳۱ هـ ش ص ۹۴ - ۲۵ - ۱۸مطبعه عمومی ٥

(۸) ۱۳۶۴ هـ ش پاکستان ٥

(۹) شش ورق اول تذکره اولیاء راپوهاندعبدالحی حبیبی در کناره های رودهیرمندبدست آورده که شکل زنکوگراف آن درسالنامه کابل ۱۳۱۹ هـ ش ودرجلد اول پښتانه شعراء طبع گردیده است ٥

(۱۰) پته خزانه را نیزپوهاندحبیبی دریافت نموده وبار اول درسال ۲۳ ۱۳ هـ ش باترجمه دری وتوضیحات لازمه ازطرف پښتو

ټولنه ـ باردوم درسال ۱۳۳۹ هـ ش ازطرف ریاست تالیف وترجمه وزارت معارف ـ بار سوم ۱۳۵۴ هـ ش با مقدمه جامع پوهاند حبیبی با طبع اصل نسخه ازطرف وزارت اطلاعات وکلتورریاست انکشاف پشتو وبارچهارم ۱۳۵۶ ازطرف پوهنځی ادبیات وعلوم بشری طبع گردیده است ٥

* سال طبع ۱۹۶۰ ع ٥
(۱۱) سال طبع ۱۹۶۳ ع ٥
(۱۲) سالهای طبع ۱۳۵۳ و ۱۳۵۶ هـ ش ٥
(۱۳) سال طبع ۱۹۵۸ ع ٥
(۱۴) سالهای طبع ۱۳۴۰ ، ۱۳۴۱ ، ۱۳۴۶ هـ ش ٥
(۱۵) جلداول : ۱۹۷۴ پښتوادبی دیناکوټه ٥ جلددوم: بولان بک کارپوریشن کویټه ۱۹۸۳ ٥
(۱۶) ارزانی پښتوادبی ټولنه‌خویشکی نوښار ۱۹۸۲
(۱۷) مکتبه‌اباسین اشنغرتنگی روډ چارسده ۱۹۸۴
(۱۸) خیبرقامی ادبی جرگه ۱۹۸۲
(۱۹) سال طبع ۱۹۸۲ پبلیکشینزکوټه .
(۲۰) سال طبع ۱۹۷۴ ع ٥

* شماره نهم‌سال ۱۳۵۴ هـ ش مجله کابل درمضمونی ازتذکره بنام "ادبی سوغات" تالیف قاضی عبدالسلام وهمچنان شماره‌اول سال ۱۳۴۵ مجله‌وږمه نشریه پوهنځی ادبیات وعلوم بشری‌از تذکره‌دیگری بنام "دکسی گلان" تألیف حافظ خان محمد یاد میکنند چون درمجله های کابل ووږمه صرف اسماً ازکتاب های مذکورنام برده شده وهیچگونه تفصیل درموردصورت نگرفته وبنده نیز به دریافت اصل کتب ویا معلومات مزید درآن باره موفق نگردیده لذا باذکرنام آنها درپاورقی اکتفا می شود.

فرهنگ جهاد

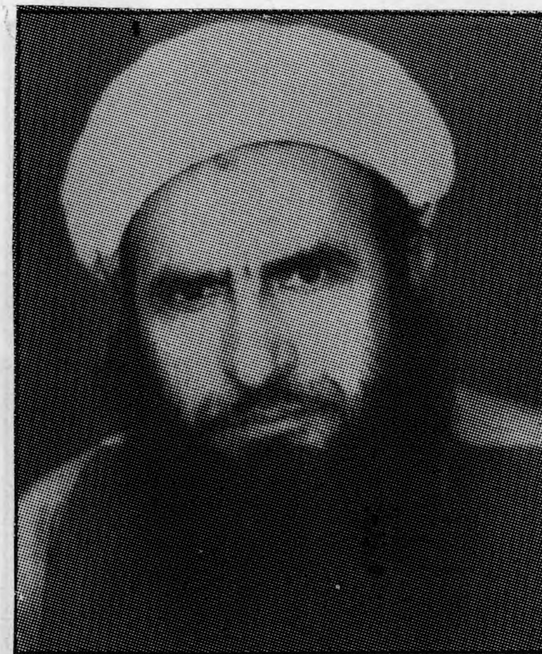
فرهنگ جهاد در روشنایی افکار آزادیبخش نهضت اسلامی افغانستان فعالیت فرهنگی ونشراتی دارد - وبرای نشروپخش آثار تحقیقی وادبی نویسندگان وشعرای متعهد ومجاهد آماده میباشد بخصوص آنانیکه خارج ازپاکستان بسرمیبرند ودرانجا مسئله چاپ مشکلات زیادی دربرداشته وایجاب مصارف گزاف را می نماید دربین رابطه فرهنگ جهاد مطابق فرمایش انها آثار ایشان را در صورت پرداخت مصرف چاپ طبع میدارد - چون فرهنگ جهاد بصورت آزاد ومستقل فعالیت می نماید واز کدام منبع وشخصی هیچگونه کمکی دریافت نمیدارد زینرونویسندگان محترم صرفاً مصارف طبع را خود خواهند پرداخت .

فرهنگ جهاد آرشیف غنی داشته وتلاش دارند تا همه آثار واسناد مربوط به مقاومت برحق افغانستان را بدست آورد حفظ ونشر نمایند .

چون هدف عمده فرهنگ جهاد بخش فرهنگ وادبیات انقلاب وتحقیقات مستند درمورد ابعاد گوناگون جهاد افغانستان وهمچنان نشر وقایع ورویدادهای جهاد بخصوص انکشافات فرهنگی وادبی میباشد لهذا تا حال صدها آثار واسناد دیگرانبها وارزشمند را در آرشیف خود حفظ نموده وبشکل مواد دست اول آنرا در اختیار محققین میگذارند .

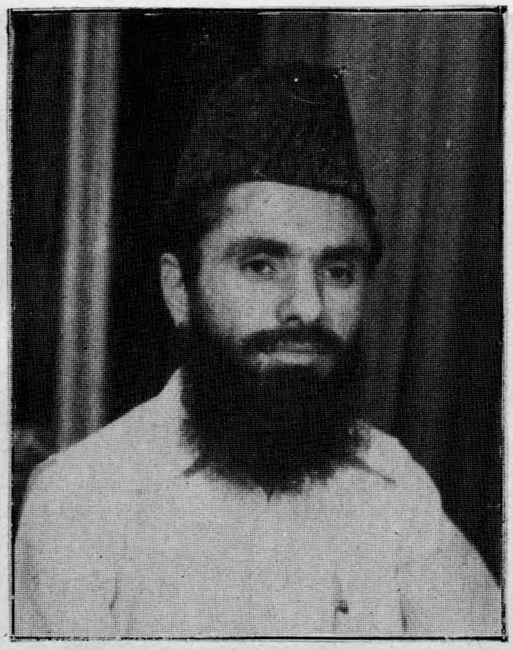
فرهنگ جهاد آثار واسناد تاریخی را نیز تکثیر می نمایند امید است برادران عزیز همچو آثار واسناد را جهت نشر به فرهنگ جهاد بسپارند .

ما اطمینان داریم که برادران هدفمند از کمکی های خود با فرهنگ جهاد دریغ نخواهند ورزید .

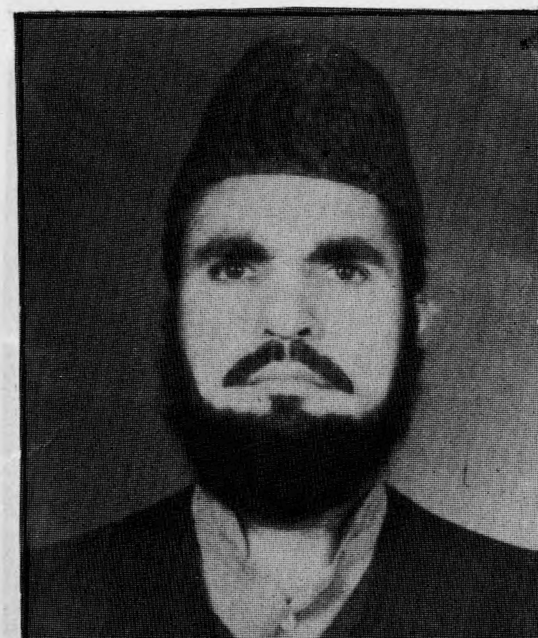
ابو ادریس فضل‌الرحیم

ABU IDREES FAZAL-UR-RAHEEM

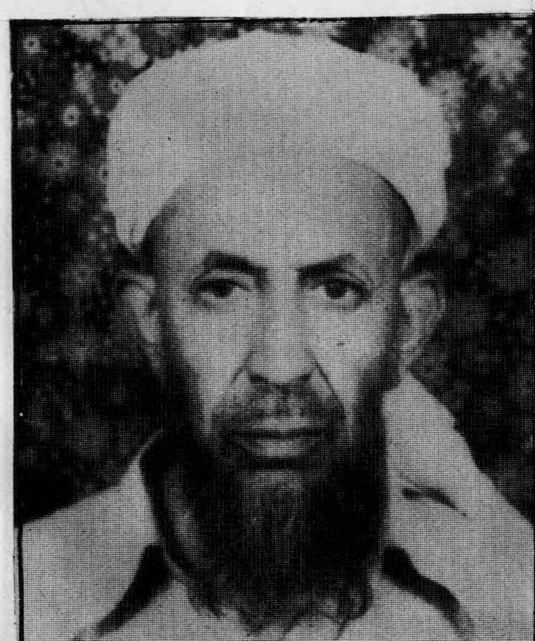
استاد محمد جان احمدزی

PROFESSOR MOHAMMED JAN AHMEDZAI

مولوی زاهدی اخمدزی

MOLVI ZAHIDI AHMADZAI

مولوی احمد گل

MOLVI AHMED GUL

سنگرداران قلم

الحاج ننگیال

١٥١٠-

سنگرداران قلم

الحاج ننگیال

نه یې چا پېره وهم قدر یې چا نه څه
پله او ورسوځه دا لوړې قاموسه

خوشحال خان خټک

سنگرداران قلم

مرتب : الحاج ننگیال

ناشر : فرهنگ جهاد

تاریخ طبع : سنبله ۱۳۶۷ هـ ش

مهتمم : ش، شمس

P. o Box No. : 1107
G. P. O
پشاور پاکستان

حساب بانکی : حبیب بانک 3014
میوه مندوی برانچ
پشاور پاکستان